

گزارش

تومان فروشی انتحاری

اختر محمد ماکویی، هرات: از سال ۹۲ و در دوره دولت دهم در ایران که نرخ دلار در مقابل ریال به شدت افزایش پیدا کرد، بسیاری از جوانان خراسان، محل تبادل ارزهای خارجی در شهر هرات، روزی نیست که بر سر دادوگرفت ضرر و فایده معاملات نمودار و دوجا و جنگجایی برپا نشده باشد؛ این موضوع را یکی از صرافان این پاساژ گفت. دیگری می‌گوید تا قبل از وضع تحریم‌های اقتصادی بر ایران، باعث نوسان شدید و افزایش دو، سه هزار تومان این ارز می‌شد، بیشتر دلار به افغانی و افغانی را به رویه پاکستان معامله می‌کردند و بازار نیز خیلی خلوت بود ولی آن تاریخ به بعد دلالات افراد عادی زیادی به بازار هجوم آورده‌اند که تومان می‌خرند و می‌فروشند که این صرافان این افراد به «تومان فروش» معروف هستند و به گفته خدشان نظم بازار برهم زده‌اند. این افراد کاهی باعث نوسان شدید نرخ دلار در برابر افغانی می‌شوند.

گوشه پاساژ

دسته‌های پنج میلیون تومانی را می‌توانید همه‌جای پاساژ در دست افراد ببینید که در حال معامله‌کردن آن هستند ولی در گوشه‌ای از پاساژ که به نام بازار ایران مشهور است، خبر دیگری است. در این گوشه پاساژ نه اتفاقی معامله می‌شود و نه یورو و چیز دیگری، فقط دلار به تومان با همان بیاپو این روزهای چهارراه استانبول و خیابان منوچهری. معاملات این قسمت از پاساژ بیشتر خطی (میلاردری) است و کمتر از صد میلیون تومان پول خرد محاسبه می‌شود. اینجا دو نوع معامله صورت می‌گیرد، یکی «بانکه معاملات را به‌صورت «سته» به یا قول همکاران ایرانی‌شان «خیالک» فروشی و خریدی» انجام می‌دهند. در این نوع از معامله نه دلالی در کار است و نه تومانی، بلکه طرفین معامله مابه‌التفاوت خرید یا فروش را به‌صورت ضرب یا فایده از یکدیگر دریافت می‌کنند. معاملات بیشتر این گوشه از بازار به این صورت انجام می‌شوند. نوعی دیگر از معامله نیز وجود دارد که به قول یکی از لالان کسی می‌آید و بازار را جمع می‌کند. در این نوع از معامله که باز خطی است، دلال در هرات به دست خیرد یا فروشنده داده می‌شود و تومانی در باز بانک‌های ایرانی ردوبدل می‌شود که به گفته یکی از این افراد بیشتر «بانک صادرات» است.

ضرری که احمدی نژاد باعث آن شد

در گوشه‌های دیگر از پاساژ، شخصی را دیدم که انگار دل بری از محمود احمدی‌نژاد بابت این تومانی‌ها شدید ابراز دارد. می‌گوید که روزی مشغول دیدن کنفرانس مطوعاتی محمود احمدی‌نژاد بود که وی در پاسخ به سؤالی در مورد تحولات بازار ارز پاسخ عجیبی داد. وی ادامه داد که رئیس دولت پیشین گفت آمریکایی‌ها یک کالبدی ساخته‌اند و اسبش را گذاشته‌اند دلار... می‌گوید سی از این گفته‌های رئیس جمهور و در جریان آن، قیمت دلار، که تا آن زمان روی یکی از سایت‌های ایرانی دنبال می‌کردم، جهش بی‌سابقه‌ای کرد و در یک نوبت دلار ۷۰۰ تومان گران‌تر شد که از دوهزار ۱۰۰ تومان به دوهزار ۸۰۰ تومان رسید. می‌گوید که اول فکر می‌کردم خیالاتی شده‌ام یا سایت من مشکل پیدا کرده و بعد از چندبار به‌روزکردن قیمت‌دهم که بنده دلار بالا رفت و تومان وادار شده، می‌گوید که در پایان آن روز جهش هزار دلار ضرر کرد.

تلگرام

قبل از اینکه نوسان‌های بازار به این شدت برسد، صرافان این پامپاز به‌ندرت از سایت برای اطلاع از آخرین نرخ استفاده می‌کردند یا هم اینکه با شرکای ایرانی خود در تهران و مشهد تماس می‌گرفتند. امروز اما در هنگام ورود به بازار بعد از هاب‌های می‌گیشتر به چشم می‌خورد این است که با افراد به سبک بازارهای جهانی نفت در حال معامله کردن دلار و ریال هستند یا اینکه به کوشی‌های گران خود عمیره شده‌اند.

کنند که چندان هم بی‌فایده نیست. با ایجاد یک گروه در تلگرام که ۲۰۰ نفر عضو دارد، از هر کدام ماهانه حدود ۵ هزار تومان می‌گیرند. این افراد چه کار مفیدی انجام می‌دهند؟ ادمن این گروه‌ها در چهارراه استانبول، خیابان منوچهری و سیزه‌میدان روی یک چهارپایه می‌ایستد و قیمتی را که دلان می‌دهند را به‌سرعت به گروه می‌فرستد. این گروه‌ها تا ساعت شش بعدازظهر دست‌اندامن است و کسی حق فرستادن چیزی را ندارد. در این ساعت ۱۱ ساعت ۱۱ فقره روز بعد گروه می‌افتد دست‌انگیزی آن را از هر جایی که فکح را نکند، هستند؛ از دویی گرفته تا هرات و سلیمانیه. اعضا در این ساعات قیمتی را برای گروه می‌فرستد که به‌اصطلاح قیمت مداخلات تلفنی است. اخبار مربوط به پرونده هسته‌ای نیز بخش عمده‌ای از این به‌اشتراک‌گذاشته‌شده‌ها را تشکیل می‌دهد. افراد این پاساژ از برنامه وی‌چت برای معاملات شایعه خود استفاده می‌کنند.

بی بی سی

ساعت پنج بعدازظهر انکار اسام پاساژ را می‌کشند. می‌روند به ملازمانه که اخبار بی‌بی‌سی را خبر کنند که مبادا در مورد بازار ارز، افغان خبری بگوید و آنها بی‌پرونده ببمانند. یکی از دلان می‌گوید اگر روزی خبری در مورد ارز بی‌پرونده هسته‌ای روی سایت باشد، تأثیری به‌شدت آنکه در شب‌که بگویند ندارد. دلال دیگری می‌گوید که اگر خبری خوب یا بد باشد دیگر کسی به بازار تهران نگاه نمی‌کند و همین‌جا نرخ تعیین می‌شود. و ادامه داد: امروزه کسی بی‌پرونده نیست. سودی که دیگران در اختیار مارت‌های هسته‌ای از مثال می‌زنند می‌گویند که در شب ضرب‌الاجل اول، دلار را به تومان خالی فروخت، در وی‌جت شایعه شد که بی‌بی‌سی اعلام کرده توافق صورت گرفته که باعث سقوط ۱۵۰ تومانی دلار شد. وی ادامه داد: که خیلی خوشحال شد چون فایده می‌کردم ولی صبح روز بعد که به بازار باز آمد دیدم که نفتخا از آن ۱۵۰ تومان خرید نیست بلکه ۱۰۰ تومان نیز ضرر می‌کنم. از آنجا دست‌های بسیار است.

انتحاری

اینجا نیز مانند ایران که جمشید بسم الله رند، دلالتان بازار
لقب‌هایی دارند که بدون گفتن لقب آنها شما قادر به پیدا کردن آنها
نمی‌باشید. مثلاً: رحیم، قاروق سیا و انتحاری. این افراد آنجا
معماری جالبی دارد. یکی از دوستانش می‌گوید که حدود دو سال
پیش از این هیچ سرمایه‌ای وارد بازار شد و شروع به خالی‌فروشی
کرد. کار به جایی رسید که بازار به معامله‌های او واکنش نشان
می‌داد و به همین دلیل به وی لقب انتحاری را دادند. دوست دیگر
انتحاری می‌گوید که وی با هیچ آمد و سرمایه‌اش را به ۱۷۰ هزار
دلار رساند و چون اینکه با ۱۷۰ هزار دلار نیز قرض‌گشتی بخرد، همه را
در دو روز باخت!! چند هزار دلار نیز قرض بالا آورد.

فعالان این بازار نیز مقصر اصلی نوسان‌های اخیر را بانک مرکزی ایران می‌دانند.

زاویه

حکمت شماره ۲۴۴ نهج البلاغه، جایگاه و اهمیت این رسالت گاهی بخش را در مقابل سایر عبادات و وظایف دینی برجسته کرده است:

ما اعمال البر کلها والجهاد فی سبیل الله عندالامر بالمعروف و نهی عن المنکر اذا کشفه فی بحر لعلی «همه کارهای نیک (عبادت) و (حتی) بهاد در راه خدا در مقایسه با فریضه امر بیه معروف و نهی از منکر مانند دهان در مقابل آب دریای بی کران است». رسالت آگاهی بخشی امام حسین (ع) در عاشورا همان گونه که اشاره شد، در سخنان همه امیران و انمه (ع) مورد تاکید قرار گرفته است. طبیعی است مقدمه امر واجب در جامعه اسلامی نیز واجب است. بدون گردش آزاد از جامعه و جامعه و تأمین شرایط آزادی بیان و اجتماعات، انجام این ریضه الهی و قرآنی امکان پذیر نیست.

۱۔ آزادی

پس از آنکه لشکریان عمرسعد وقعی به سخنان آگاهی بخش
 مام‌حسین (ع) در کربلا نگذاشتند و با پیشنهاد بازگشت او و افراد خانواده
 یاران او موافقت نکردند و با آنان با شیوه‌های مرسوم خشونت جامعه
 بی‌ملکی دوران جاهلیت به نام دین برخورد کردند، در آن صحنه کارزار
 مام‌حسین (ع) لشکریان را این چنین مخاطب قرار داد:
 «اگر من یک لکم دین و اخلاصوف المعاد فکتونوا احرارا فی دیناکم»
 «اگر دین نازدید و نگران سرنوشت و آخرت خود نیستید (لااقل) در
 بنیای خود آزاد باشید»

این بیان امام حسین(ع) حاوی پیام آزادی و حریت، نعت‌های برای مسلمانان و مؤمنان بلکه برای بشریت است و به‌خوبی نشان می‌دهد که آزادی، دینداری، حریت و آزادی‌گی است. انسان‌هایی که بویی از انسانیت و ارجمندی نبوده باشند نمی‌توانند منادی دینداری و آخرت‌نگری باشند که در چنین ادعایی داشته باشند عملکردشان چون همه یزیدیان تاریخ و روز عملکرد داعش در منطقه است.

اگر لشکر عمر سعد درباره برداشت فرهنگ قبیلگی خود از اسلام بر امام حسین (ع) از بن جدا و برای یزید به شام می فرستد، امروز امه دهنده گان همان فرهنگ سیاسی - اقتصادی پیچیده قرن ستم به یکم در منطقه خاور میانه با مبارک گیری خونست عریان و سبعت با بن جدا و بن اسلام سر انسان های دیگر از بن جدا و با افتخار تصاویر نار در رسانه های خود منتشر می کنند.

امروز مسلمانان جهان به‌ویژه ما ایرانیان که افتخار پیروی از راه و سیرۀ امام‌حسین(ع) را در کارنامه خود داریم، بیش از پیش نیاز به آشنایی و کاربرد پیام‌های انسانی و رحمانی آموزه‌های قرآنی و گرمیادداشت یاد بنی‌پیشگامان و اسوه‌های این آموزه‌های اسلامی و قرآنی داریم.

همراهی غم در حج و مراسم‌های مذهبی

هدایت توکلی . مدرس مدیریت بحران

آسیب‌دیده، که دچار اختلالات روانی شده‌اند، مواجهه و زنجیره زیر اهرج اختلالات طولانی‌تر شود. زمان هزینه بیشتری مورد نیاز است تا بتوان آن را به حالت عادی برگرداند. باید در نظر داشت بازتوانی، یک تخصص است که از پیش از حادثه تا برگشت کامل افراد درگیر در حادثه به زندگی عادی، زمان می‌برد و هزینه‌بر است. هر جمعیت به اشکال مختلف است که معمولاً یا به صورت یک سونی یا به صورت پس و پیش صورت می‌گیرد. هجوم یک سونی در هنگامی رخ می‌دهد که جمعیتی که به یک سمت مشخص در حال حرکت است، به‌طور ناگهانی با تغییر مثبت یا منفی در نیرو مواجه می‌شود که حرکت جمعیت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. احتمال حادثه می‌تواند در اثر توقف ناگهانی جمعیت

پیدا یا دچار افسردگی انسانی، غیرمنتظره و اگر به افراد درباره داده شده باشد، به شده است و افراد دست‌خوش تغییرات دست‌انسترس آور بوده و بیرون آوردن افراد ر مشکل است.

سری آموزش‌ها پیش از وقوع حادثه را جلوی جلد آدم‌هایی سال بعد از آدم‌هایی

ث مربوط به هجوم جمعیت در مراسم‌های مذهبی را نشان می‌دهد.

کشور	مراسم	تعداد کشته‌ها
ریستان	مراسم مذهبی	۴۰۲
ریستان	مراسم مذهبی	۱۴۲۶
ریستان	مراسم مذهبی	۲۷۰
ریستان	مراسم مذهبی	۲۵۱
عراق	مراسم مذهبی	۹۶۵
هند	فستیوال مذهبی	۲۶۷
ریستان	حج	۳۴۵
ادش-هند	فستیوال مذهبی	۱۶۲
هند	فستیوال مذهبی	۴۲۵
هند	فستیوال مذهبی	۱۰۲
ش-هند	فستیوال مذهبی	۱۱۵
ریستان	حج	۷۴۷۷ (طبق آخرین اعلام)

پیام عاشورا

محمد توسلی

در آستانه ماه محرم همه ساله شاهد فضای جدیدی از شور و هیجان در کوی و برزن شهرها و آمادگی برای عزاداری و گرامیداشت یاد شهیدان عاشورا به ویژه سالار شهیدان، امام حسین (ع)، هتیم، درخت و شخصیت فلسفی این عزاداری‌ها به تفصیل عاملان، پژوهشگران و صاحب نظران سخن گفته‌اند. آنچه در این یادداشت مختصر مایلیم اشاره‌ای داشته باشیم، پیام یا پیام‌های عاشورا است. از دوران نوجوانی به یاد دارم که یکی از شعارهایی که بر سردر و دیوار مساجد و حسینیه‌ها نصب می‌شد؛ و می‌شود این جمله بود: ان الحسین مصباح الهدی و سفینه النجاه؛ «حسین چراغ هدایت و کشتی نجات است». در زیارت وارث هم همواره تکرار می‌کنیم که حسین (ع) وارث پیام همه پیامبران از جمله سیره پیامبر اسلام (ص) و آموزه‌های قرآنی است.

این پیام همه پیامبران و چکیده آموزه‌های قرآن که در بینش و منش و رفتار امام حسین(ع) در واقعه عاشورا تجلی داشت چیست؟ و چه کاربردی برای زندگی بشر دارد؟

از مجموعه سخنان امام حسین(ع) و حادثه تاریخی عاشورا در کربلا می‌توان پیام‌ها و درس‌هایی را جمع‌بندی و ارائه کرد که عالمان و صاحب‌نظران در این خصوص آثار ارزشمندی ارائه کرده‌اند.

در این نوشتار به طرح سه پیام که به نظر راقم این سطور پیام‌های اصلی عاشورا است بسنده می‌کنم، به امید آنکه مورد توجه و نقد قرار گیرد.

۱- ایستادگی در مقابل عاملان ظلم و جهل

به نظر می‌رسد مهم‌ترین پیام عاشورا ایستادگی امام حسین (ع) در مقابل عاملان ظلم و جهل باشد که قرآن مشکل و مانع اصلی سنجش استیلا (انسان به انسان) است. اختیاری و آزادی که پیش‌نمای کمال اوست معرفی می‌کند (احزاب-۶). حاکمانی چون فرعون با سلب آزادی و آگاهی مردم زمینه تاوود قدرت خود را فراهم می‌کردند (زخرف-۵۴). در این راستا، یزیدین معاویه که بدون بیعت و رضایت مردم صرفاً به خواست معاویه زمام امور کشور پهلوار اسلامی را برعهده گرفت، برای تحمیل حاکمیت خود از این شیوه بهره گرفت و با نادیده گرفتن حقوق اساسی مردم ابتدا صاحب اندیشه و شخصیت‌های تأثیرگذار آن عصر را در اختیار گرفت و یا نسبت به حذف یا محدود کردن آنها برنامه‌ریزی کرد. گزارش‌های تاریخی حاکی است که یزید در سال ۶۰ هجری به ولیدبن عتبه، والی مدینه، ناماهی مجرمانه نوشت که «فورا از حسین و عبدالله بن عمر و عبدالله بن زبیر بیعت بگیر و به آنها هیچ گونه مهلتی نده تا بیعت کنند». (خامنه‌سین ج ۲) در پاسخ فرمود: «بیعت موضوع مهمی است که نمی‌توان در خامنه‌سین داد.

آنکاه که همه مردم را برای بیعت خواستی به ما اطلاع بده، آنچه شایسته دادستم انجام می‌دهم. امام حسین (ع) که با خصوصیات شخصی و روش حکومتی یزید موافق نبود و او را شخصی فاسد، فاسق، متجاوز به حقوق مردم و شرابخوار می‌دانست، نمی‌خواست با او بیعت کند و چون از دستور قتل خود در صورت عدم بیعت مطلع شد، شایسته با افراد خانواده خود و همراهان، مدینه را به قصد مکه ترک کرد و چون در مکه نیز امنیت نداشت، به دعوت مردم به‌سوی کوفه حرکت کرد. مجموعه رویدادهای این سفر و سخنان آن حضرت با یاران و کسانانی چون «حر» که مأموریت امروزی از ادامه سفر و اجرای دستور یزید را دنبال می‌کردند بسیار آموزنده است و حاوی پیام‌های آن حضرت برای شیوه‌های برخورد با حکومت یزید است.

نقش و جایگاه دین در زندگی اجتماعی و رابطه آن با فرهنگ، در زندگی مردم تأثیر بسزایی دارد. مراسم مذهبی از مهم‌ترین جنبه‌های فرهنگی اجتماعی می‌دین به شمار آمده و از اهمیت زیادی برخوردارند و امروزه نیز لزوم مطالعه در این حیطه، بیش از پیش، احساس می‌شود. اجرای مراسم مذهبی یک امر ضروری برای حفظ جهان‌بینی پیروان یک مذهب است که خود را در قالب مفاهیم نمادین نشان می‌دهد؛ اما در ستاد انجام‌دادن این مراسم یا محله در اجراء این فرضیه الهی، شرایطی را ایجاد می‌کند که جبران‌نشدهی خواهد بود.

در مراسم‌های مردمی (موسیقی، مذهبی و جشن) نشان این می‌دهد که بیشتر افراد در اثر خشکی و فشارهای بیرونی جامعه تنفسی جان خود را از دست می‌دهند. موج جمعیت دارای نری فوق‌العاده‌ای است. فقط کافی است بدانیم که فشار پنج تا شش نفر در یک جهت خاص می‌تواند یک ریل فلزی را خم کند. بهیچ است زمانی که تعداد جمعیت زیاد باشد این فشار چندین برابر شده و موج ناشی از آن بر افرادی که این فشارها بر آنها وارد می‌آید، بسیار شدید شود. آمارها نشان می‌دهد تعداد کثیری از افراد آسیب‌دیده در این قبیل حوادث، در همان حالت ایستاده جان خود را از دست داده‌اند و زنده نمانده‌اند زیرا بعد از مدتی دچار استرس‌های روانی شده‌اند.

عوامل روانی نقش بسیار مهمی در حوادث ناشی از هجوم جمعیت، بازی می‌کند. پس از وقوع حوادث طبیعی یا صنعتی، مدتی طول می‌کشد تا مشخص شود آیا جمعیت آسیب‌دیده به سوی